Warszawa, 27-10-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Sylwia Gregorczyk-Abram

XI.518.29.2025.JK

Pan

gen. insp. Marek Boroń

Komendant Główny Policji

Szanowny Panie Komendancie,

Rzecznik Praw Obywatelskich, jako niezależny organ stojący na straży wolności i praw człowieka i obywatela oraz realizacji zasady równego traktowania, do swoich podstawowych obowiązków zalicza przeciwdziałanie zachowaniom o podłożu rasistowskim czy ksenofobicznym oraz przestępstwom motywowanym uprzedzeniami, w szczególności na tle pochodzenia narodowego, etnicznego czy wyznawanej religii[1], a także dbanie o wdrożenie w prawie i praktyce rozwiązań prawnych i organizacyjnych, które zapewnią efektywne ściganie tego rodzaju przestępstw i wsparcie pokrzywdzonym.

W ostatnim czasie zaobserwować można było intensyfikację wrogich nastrojów społecznych wobec mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców. Problem ten został przedstawiony w stanowisku strony mniejszościowej Komisji

[1] Zob. wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Ministra Sprawiedliwości z 10 sierpnia 2026 r., znak: II.501.10.2025, w którym RPO postuluje zmiany przepisów Kodeksu karnego, tak aby uwzględnić także inne przesłanki; dostęp pod adresem: https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-ms-przestepstwa-motywowane-uprzedzeniami [dostęp: 16.10.2026 r.].

Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych (KWRiMNiE)[2], był omawiany podczas XCIII posiedzenia KWRiMNiE[3] i stał się przedmiotem obrad Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP[4]. Kwestia narastającej wrogości wobec społeczności mniejszościowych była również sygnalizowana w wypowiedziach przedstawicieli i przedstawicielek organizacji społeczeństwa obywatelskiego, którzy uczestniczyli w spotkaniu w moim Biurze w dniu 24 sierpnia 2026 r.[5].

Mowa nienawiści i przestępstwa motywowane uprzedzeniami nie krzywdzą wyłącznie jednostek, lecz są formą ataku skierowanego wobec całej społeczności, który narusza fundamenty porządku społecznego. Doświadczenia te, nakładając się na siebie, kształtują rzeczywistość, w której osoby szczególnie narażone na wrogość na co dzień godzą potrzebę wolności z koniecznością zapewnienia sobie bezpieczeństwa. W rezultacie mniejszości oraz cudzoziemcy podejmują działania mające na celu ograniczenie swojej widoczności w przestrzeni publicznej.

Z badań przeprowadzonych w latach 2017-2018 na zlecenie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, we współpracy z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (ODIHR), wynika, że osoby, które doświadczyły przestępstw motywowanych uprzedzeniami, często modyfikują swoje

---

[2] Stanowisko strony mniejszościowej Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych z dnia 15 czerwca 2026 r. w związku z narastającą w przestrzeni publicznej falą ksenofobii oraz otwartym negowaniem praw obywatelskich osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych, dostępne online: https://www.sejm.gov.pl/SKMN/2026-06-15%20Stanowisko%20SM%20KWRiMNiE.pdf [dostęp 28.09.2026].

[3] Program XCIII posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych dostępny pod adresem: https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/informacja-o-terminie-xciii-posiedzenia-komisji-wspolnej-rzadu-i-mniejszosci-narodowych-i-etnicznych [dostęp 12.10.2026 r.].

[4] Posiedzenie nr 63 Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP z dnia 6 października 2026 r., nagranie dostępne pod adresem: https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/PosKomZrealizowane.xsp?komisja=MNE [dostęp 12.10.2026 r.].

[5] Zob. Dzień Niepodległości Ukrainy. Spotkanie z przedstawicielami ukraińskich organizacji działających w Polsce w Biurze RPO | Rzecznik Praw Obywatelskich [dostęp 12.10.2026 r.].

codzienne zachowania[6]. Unikają publicznego posługiwania się własnym językiem, niektórych miejsc publicznych oraz noszenia ubrań związanych z ich pochodzeniem etnicznym lub wyznawaną religią[7]. Zdarza się również, że ukrywają cechy fizyczne związane z pochodzeniem etnicznym, aby ograniczyć swoją widoczność i zmniejszyć ryzyko ponownego doświadczenia wrogości[8].

Przestępstwa motywowane uprzedzeniami, pomimo krzywdy jaką powodują, rzadko są zgłaszane organom ścigania. Z badań przeprowadzonych przez Agencję Praw Podstawowych UE w 2021 i 2022 roku wynika, że w Polsce zaledwie 4% osób pochodzących z Afryki Subsaharyjskiej, które doświadczyły przemocy fizycznej motywowanej uprzedzeniami na tle rasowym, zdecydowało się na zgłoszenie incydentu Policji[9]. Najczęściej jako przyczynę niedokonania zgłoszenia respondenci wskazywali: brak wiedzy o tym, gdzie i do kogo mogą złożyć zawiadomienie o zdarzeniu (50%), poradzenie sobie z problemem samodzielnie lub przy wsparciu najbliższych i rodziny (41%), brak wiary w to, że zgłoszenie incydentu doprowadzi do jakichkolwiek skutków (21%) oraz przekonanie, że incydent nie był wystarczająco poważny by go zgłaszać (15%)[10].

Osoby należące do społeczności najbardziej narażonych na przestępstwa motywowane uprzedzeniami doświadczają często specyficznych barier utrudniających

---

[6] Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR), Badanie charakteru i skali niezgłaszanych przestępstw z nienawiści wobec członków wybranych społeczności w Polsce. Raport z badania, Warszawa 2018, s. 66-70; dostęp pod adresem: https://odihr.osce.org/sites/default/files/f/documents/5/3/412463.pdf [dostęp 12.10.2026 r.].

[7] Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR), Badanie charakteru i skali..., s. 66-69.

[8] Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR), Badanie charakteru i skali..., s. 70.

[9] Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, EU Survey on Immigrants and Descendants of Immigrants (EU-MIDIS III), baza danych online, 2026, dostęp: https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/2026/eu-survey-immigrants-and-descendants-immigrants-eu-midis-iii [dostęp 12.10.2026 r.].

[10] Ibidem.

im zgłoszenie przestępstwa. Zamieszkujące w Polsce osoby, które należą do społeczności LGBTIQ+, jako jedną z najczęstszych przyczyn braku dokonania zgłoszenia napaści motywowanej uprzedzeniami lub na tle seksualnym wskazywały obawę przed homofobiczną lub transfobiczną reakcją ze strony Policji (41%)[11]. Ponadto z tej grupy badanych, osoby z ograniczoną możliwością wykonywania codziennych aktywności, osoby bezrobotne oraz osoby znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej, szczególnie często deklarowały rezygnację ze zgłoszenia zdarzenia z obawy przed odwetem ze strony sprawcy[12]. W przypadku społeczności migrantów z Afryki Subsaharyjskiej, 5% respondentów jako przyczynę niedokonania zgłoszenia wskazało problem z legalizacją pobytu, a 4% barierę językową[13].

Problem niskiej zgłaszalności przestępstw motywowanych uprzedzeniami był również przedmiotem zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich. W 2016 roku Rzecznik zlecił badanie, którego celem było m. in. opracowanie narzędzia umożliwiającego oszacowanie tzw. „ciemnej liczby" przestępstw motywowanych uprzedzeniami[14]. Punktem wyjścia dla badań Rzecznika były Polskie Badania Przestępczości prowadzone od 2006 roku na zlecenie Komendy Głównej Policji. Chociaż w edycjach badania przeprowadzonych w 2014, 2008, 2007 i 2006 roku uwzględniono moduł, służący diagnozie „ciemnej liczby przestępstw", nie obejmował on przestępstw motywowanych uprzedzeniami. W ramach badania zrealizowanego w 2016 r. na zlecenie Biura RPO opracowano narzędzie pozwalające oszacować skalę niezgłaszanych przestępstw tej kategorii, które następnie przekazano Komendzie

---

[11] Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, EU LGBTIQ Survey III, baza danych online, 2024, https://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/data-and-maps/2024/eu-lgbtiq-survey-iii [dostęp 12.10.2026 r.].

[12] Op. cit.

[13] Op. cit. Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, EU Survey on Immigrants and Descendants of Immigrants (EU-MIDIS III).

[14] Zob. „Przestępstwa motywowane uprzedzeniami. Analiza i zalecenia", Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich" 2017, nr 6, Zasada Równego Traktowania. Prawo i praktyka, nr 23, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2017, s. 46-62, dostęp: https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Przestepstwa%20motywowane%20uprzedzeniami%20ZRT%20nr%2023%202017.pdf [dostęp 20.10.2026 r.].

Głównej Policji do wykorzystania w kolejnej edycji Polskiego Badania Przestępczości. Ze względu na brak publikacji wyników późniejszych edycji tego badania, nie wiadomo jednak czy narzędzie zostało wykorzystane, ani jakie przyniosło rezultaty. W konsekwencji, podstawowym źródłem informacji na temat skali oraz przyczyn niskiej zgłaszalności przestępstw motywowanych pozostają badania Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Wyżej opisane bariery są sygnalizowane również przez przedstawicieli i przedstawicielki organizacji społecznych. Do najistotniejszych problemów utrudniających zgłoszenie zdarzenia należy niewystarczająca wiedza dotycząca tego, jakie czyny stanowią przestępstwa, gdzie należy zgłaszać takie zdarzenia, jakie dowody warto zabezpieczyć, a także jakie uprawnienia przysługują osobie pokrzywdzonej. Osoby pokrzywdzone podnoszą, że nie wierzą w realną skuteczność działań organów ścigania i obawiają się, że doznana przez nich krzywda zostanie oceniona jako niewystarczająco poważna, by uzasadniać podjęcie odpowiednich działań.

Z informacji przekazywanych przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego wynika, że nadal występują przypadki zniechęcania przez funkcjonariuszy Policji osób pokrzywdzonych do składania zawiadomień o popełnieniu przestępstw motywowanych uprzedzeniami. Utrzymującym się problemem są również trudności związane z prawidłową identyfikacją i rejestracją uprzedzeniowej motywacji czynu przez funkcjonariuszy Policji, co może prowadzić do niepełnego rozpoznania charakteru zgłaszanego zdarzenia. Wątpliwości budzi ponadto skuteczność reakcji organów ścigania na tego rodzaju czyny, zwłaszcza te popełnione w przestrzeni internetowej[15].

Wskazane wyzwania mogą świadczyć o potrzebie podjęcia dalszych działań organizacyjnych i szkoleniowych w celu zapewnienia pełnej realizacji międzynarodowych standardów ochrony ofiar przestępstw z nienawiści, obejmujących skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości, odpowiednie wsparcie i ochronę, a także efektywne ściganie sprawców oraz zapobieganie tego rodzaju przestępczości.

---

[15] Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny „Czulent", Organy ścigania wobec przemocy motywowanej uprzedzeniami, Warszawa 2026, dostęp: https://czulent.pl/wp-content/uploads/2026/07/Organu-scigania-wobec-przemocy-motywowanej-uprzedzeniami.pdf [dostęp: 14.10.2026 r.].

Minimalne normy w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw, w tym przestępstw z nienawiści, zostały określone dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z 25 października 2012 r.[16]. Dyrektywa ta uwzględnia specyficzny charakter przestępstw z nienawiści, wskazując na konieczność objęcia ich ofiar szczególną uwagą w toku indywidualnej oceny przeprowadzanej w celu ustalenia potrzeb pokrzywdzonego w zakresie ochrony i wsparcia (motyw 56 oraz art. 22 ust. 3 dyrektywy 2012/29/UE).

Podobne standardy zostały określone w Zaleceniu CM/Rec(2024)4 Komitetu Ministrów Rady Europy[17]. Dokument ten akcentuje konieczność zapewnienia osobom pokrzywdzonym przestępstwami z nienawiści odpowiedniego wsparcia, dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb, już na etapie pierwszego kontaktu z właściwymi organami[18]. W tym celu państwom członkowskim zarekomendowano opracowanie stosownych procedur pozwalających na wczesną identyfikację potrzeb pokrzywdzonych oraz zapewnienie im adekwatnej pomocy.

Na gruncie prawa krajowego obowiązek przeprowadzenia indywidualnej oceny sytuacji pokrzywdzonego i świadka wynika z art. 52a k.p.k.[19]. Obowiązek ten został również odzwierciedlony w § 17a Wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z

---

[16] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. U. UE. L. z 2012 r. Nr 315, str. 57 ze zm.).

[17] Zalecenie CM/Rec(2024)4 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie zwalczania przestępstw z nienawiści wraz z raportem wyjaśniającym, Strasburg 2024, https://rm.coe.int/combating-hate-crime/1680b08c6b [dostęp: 12.10.2026].

[18] Załącznik do Zalecenia CM/Rec(2024)4 Komitetu Ministrów Rady Europy, pkt 35.

[19] Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 490, ze zm.; dalej: k.p.k.).

dnia 30 sierpnia 2017 r.[20]. Niemniej ani wskazane regulacje, ani wzór kwestionariusza [21] wykorzystywanego przy przeprowadzaniu indywidualnej oceny pokrzywdzonego nie przewidują aktualnie wyraźnego obowiązku uwzględniania szczególnego charakteru i specyficznych potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwami z nienawiści.

Kluczowym elementem systemu ochrony ofiar przestępstw pozostaje zapewnienie warunków umożliwiających skuteczne zawiadomienie organów ścigania o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego[22]. W tym celu prawodawca unijny w art. 5a dyrektywy 2012/29/UE, dodanym dyrektywą (UE) 2026/1472[23], przewidział m.in. obowiązek podjęcia przez państwa członkowskie działań służących przeciwdziałaniu zniechęcaniu ofiar przestępstw będących obywatelami państw trzecich do składania zawiadomień o przestępstwie oraz zagwarantowaniu im niedyskryminacyjnego traktowania[24].

Również w Zaleceniu Komitetu Ministrów Rady Europy CM/Rec(2024)4 podkreślono potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na identyfikowanie i eliminowanie barier utrudniających ofiarom przestępstw z nienawiści zgłaszanie tych czynów

---

[20] Wytyczne Nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dz. Urz. KGP z 2017 r. poz. 59, ze zm.; dalej: Wytyczne KGP).

[21] Załącznik 1 do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 lutego 2025 r. w sprawie określenia wzoru kwestionariusza indywidualnej oceny pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. poz. 161).

[22] Motyw 40 dyrektywy 2012/29/UE.

[23] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/1472 z dnia 17 czerwca 2026 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującej decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. UE L 2026/1472 z 30.06.2026 r.).

[24] Zgodnie z wiedzą Rzecznika, w Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są prace przygotowawcze związane z wdrożeniem dyrektywy (UE) 2026/1472. Termin jej transpozycji do krajowego porządku prawnego upływa 2 lipca 2028 r.

właściwym organom[25]. Działania te powinny obejmować także przeciwdziałanie wtórnej wiktymizacji ofiar przez przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości[26].

Powyższe standardy nabierają szczególnego znaczenia w kontekście przekazanych mi informacji o przypadkach zniechęcania przez funkcjonariuszy Policji osób pokrzywdzonych przestępstwami motywowanymi uprzedzeniami do składania zawiadomień o popełnieniu przestępstwa. Sygnały te mogą świadczyć o potrzebie podjęcia dodatkowych działań organizacyjnych, szkoleniowych i nadzorczych służących zapewnieniu pełnego przestrzegania przez funkcjonariuszy obowiązujących przepisów prawa[27] oraz wytycznych Komendanta Głównego Policji[28]. Zjawisko to może bowiem prowadzić nie tylko do ograniczenia dostępu pokrzywdzonych do przysługujących im praw, lecz również do zmniejszenia wykrywalności przestępstw motywowanych uprzedzeniami oraz zaniżania rzeczywistej skali tego rodzaju przestępczości.

Tymczasem na władzach krajowych spoczywa szczególny obowiązek zapobiegania i ścigania przemocy motywowanej nienawiścią[29]. Organy państwa powinny podejmować wszelkie rozsądne działania zmierzające do ustalenia, czy sprawca działał z pobudek uprzedzeniowych oraz czy motywacja ta miała wpływ na przebieg zdarzenia

---

[25] Załącznik do Zalecenia CM/Rec(2024)4 Komitetu Ministrów Rady Europy, pkt 32.

[26] Załącznik do Zalecenia CM/Rec(2024)4 Komitetu Ministrów Rady Europy, pkt 13 lit. b.

[27] Art. 143 § 1 pkt 1 k.p.k.

[28] § 4 pkt 1 wytycznych KGP.

[29] Wyrok ETPC z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie R. B. przeciwko Węgrom (nr skargi 64602/12) § 84; wyrok ETPC z dni 17 października 2025 r. w sprawie Ilareva i inni przeciwko Bułgarii (nr skargi 24729/17) §132.

[30]. Obowiązek ten aktualizuje się, gdy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia motywu uprzedzeniowego, także w sprawach objętych ochroną art. 8 Konwencji[31]. Jednocześnie Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreśla, że obowiązki państwa w tym zakresie mają charakter obowiązku należytej staranności, a nie rezultatu[32].

W konsekwencji organy ścigania powinny podejmować wszelkie rozsądne działania służące zgromadzeniu i zabezpieczeniu materiału dowodowego oraz rzetelnemu zbadaniu ewentualnej motywacji uprzedzeniowej sprawcy[33]. Pomijanie okoliczności mogących wskazywać na taki motyw jest niedopuszczalne[34]. Trybunał podkreśla, że zrównywanie przemocy motywowanej uprzedzeniami z innymi aktami przemocy prowadziłoby do pominięcia szczególnego charakteru czynów godzących w prawa podstawowe jednostki i mogłoby pozostawać w sprzeczności z zakazem dyskryminacji wynikającym z art. 14 Konwencji[35].

Standardy te wskazują na konieczność zapewnienia funkcjonariuszom odpowiednich kompetencji i narzędzi umożliwiających rozpoznawanie motywacji uprzedzeniowej już na wczesnym etapie postępowania. Potrzebę tę dostrzegł również Komitet Ministrów Rady Europy, rekomendując wypracowanie przez Policję jednolitego podejścia do

---

[30] Wyrok ETPC z dnia 5 grudnia 2017 r. w sprawie Alković przeciwko Montenegro (nr skargi 66895/10) § 66; Wyrok ETPC z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Abdu przeciwko Bułgarii (nr skargi 26827/08) § 44.

[31] Wyrok ETPC z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie R. B. przeciwko Węgrom (nr skargi 64602/12) § 84.

[32] Wyrok ETPC z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Abdu przeciwko Bułgarii (nr skargi 26827/08) § 45.

[33] Wyrok ETPC z 13 grudnia 2005 r. w sprawie Bekos i Koutropolous przeciwko Grecji (nr skargi 15250/02) § 69.

[34] Wyrok ETPC z 12 maja 2015 r. w sprawie Identoba i inni przeciwko Gruzji (nr skargo 732/12) §77.

[35] Wyrok ETPC z 1 czerwca 2021 r. w sprawie Association Accept i inni przeciwko Rumunii (nr skargi 19237/16) § 120.

rozpoznawania, ujawniania i urzędowego rejestrowania przestępstw z nienawiści[36]. Jako przykład dobrej praktyki wskazuje się stosowane w Belgii listy kontrolne zawierające wskaźniki ułatwiające identyfikację takich przestępstw[37].

Obowiązki te znajdują zastosowanie również w przypadku przestępstw motywowanych uprzedzeniami, które zostały popełnione w przestrzeni cyfrowej[38]. W związku z trudnościami związanymi z pozyskiwaniem danych od dostawców platform internetowych szczególnego znaczenia nabiera wzmacnianie kompetencji funkcjonariuszy w zakresie gromadzenia, zabezpieczania i analizy dowodów cyfrowych, w tym z wykorzystaniem metod białego wywiadu (OSINT).

Z informacji przedstawionych przez przedstawicielkę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji i I Zastępcę Komendanta Głównego Policji podczas 63. posiedzenia Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP wynika, że Policja podejmuje szereg działań zmierzających do zapewnienia zgodności praktyki organów ścigania ze standardami dotyczącymi przeciwdziałania przestępstwom motywowanym uprzedzeniami. Na aprobatę zasługują w szczególności podejmowane działania szkoleniowe, prewencyjne i profilaktyczne, jak również wprowadzenie systemu specjalizacji funkcjonariuszy Policji. Jednocześnie wzrost skali zjawiska oraz sygnalizowane przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego trudności mogą wskazywać na potrzebę podjęcia dodatkowych działań zapewniających skuteczne przeciwdziałanie przestępstwom z nienawiści i wsparcie ich ofiar.

Zważając na powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 17b pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264, t.j.), zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji w następującym zakresie:

1. czy rozważane jest opracowanie procedury określającej standard pierwszego kontaktu z osobą pokrzywdzoną czynem motywowanym uprzedzeniami oraz zasady identyfikacji motywacji jego podjęcia, tak aby przeciwdziałać zniechęcaniu

[36] Załącznik do Zalecenia CM/Rec(2024)4 Komitetu Ministrów Rady Europy, pkt 35.

[37] Raport wyjaśniający do Zalecenia CM/Rec(2024)4 Komitetu Ministrów Rady Europy, pkt 82.

[38] Wyrok ETPC z 9 wrześnie 2025 r. Ilareva i inni przeciwko Bułgarii (nr skargi 24729/17), § 140.

ofiar tego rodzaju przestępstw do składania zawiadomień o popełnieniu przestępstwa;

2. jakie działania są podejmowane w celu identyfikacji i usuwania barier utrudniających zgłaszanie przestępstw motywowanych uprzedzeniami, w tym w odniesieniu do specyficznych trudności napotykanych przez cudzoziemców, mniejszości narodowe i etniczne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, osoby LGBTQI+, kobiety;
3. w jaki sposób funkcjonariusze Policji przeprowadzający indywidualną ocenę osoby pokrzywdzonej uwzględniają szczególne potrzeby ofiar przestępstw motywowanych uprzedzeniami;
4. jakie wnioski wynikają z monitoringu postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw motywowanych uprzedzeniami prowadzonego przez krajowych i wojewódzkich koordynatorów;
5. czy w Policji przyjęto do stosowania odpowiedni podręcznik dla funkcjonariuszy pomocny w prawidłowym identyfikowaniu zdarzeń i prowadzeniu czynności dochodzeniowo-śledczych;
6. czy planowana jest kontynuacja Polskiego Badania Przestępczości, w tym z wykorzystaniem narzędzia umożliwiającego oszacowanie tzw. ciemnej liczby przestępstw motywowanych uprzedzeniami;
7. czy i w jaki sposób gromadzone są dane o przypadkach, w których funkcjonariusz Policji odstąpił od sporządzenia protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie z powodów określonych w § 4 pkt 2 wytycznych KGP, które dotyczyły incydentów motywowanych uprzedzeniami;
8. czy i w jakim zakresie problematyka przestępstw motywowanych uprzedzeniami jest aktualnie uwzględniana w programach podstawowego szkolenia zawodowego funkcjonariuszy Policji oraz czy prowadzone są cykliczne szkolenia mające na celu podnoszenie kompetencji funkcjonariuszy w zakresie rozpoznawania, właściwej kwalifikacji oraz podejmowania pierwszych czynności w sprawach dotyczących tego rodzaju przestępstw;
9. jakie działania są podejmowane w celu zwiększenia skuteczności ścigania przestępstw z nienawiści popełnianych w przestrzeni cyfrowej;
10. jakie są zasady funkcjonowania systemu specjalizacji funkcjonariuszy Policji w obszarze zwalczania przestępstw motywowanych uprzedzeniami, w szczególności w jaki sposób funkcjonariusze Policji są przygotowywani do pełnienia tej roli oraz czy docelowo sprawy dotyczące tych przestępstw mają być prowadzone wyłącznie przez funkcjonariuszy posiadających taką specjalizację;

11. jaka jest liczba jednostek, w których wyznaczono liderów ds. przestępstw motywowanych uprzedzeniami, oraz jaka jest liczba jednostek, w których planowane jest wdrożenie tego rozwiązania.

Ponadto – mając na względzie uprzednio przekazane informacje na temat gromadzenia danych – uprzejmie proszę o przedstawienie zestawienia ilościowego dotyczącego przestępstw motywowanych uprzedzeniami, z uwzględnieniem następujących motywacji popełnienia czynu: antychrześcijańskie, antymuzułmańskie, antysemickie, inne ze względu na religię lub przekonania, antyromskie, antyukraińskie, propagowanie faszyzmu lub innego totalitarnego ustroju państwa, przeciwko osobom LGBTI, ze względu na płeć, wobec osób z niepełnosprawnościami, rasistowskie i ksenofobiczne. Proszę o przedstawienie danych za lata 2022-2025, według informacji gromadzonych przez Policję w Elektronicznym Rejestrze Czynności Dochodzeniowo-Śledczych, a także za okres od 1 stycznia do 30 września 2026 r., według danych gromadzonych w Krajowym Systemie Informacji Policji.

Z góry uprzejmie dziękuję za udzielone wyjaśnienia.

Z poważaniem

Sylwia Gregorczyk-Abram

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pani Katarzyna Kotula, Pełnomocniczka Rządu do Spraw Równości

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów